

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004. mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3575 din 29.06.2020

La nr. 03/4643 din 25.06.2020

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (executarea hotărârii Curții Constituționale nr. 5/2020).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6609 din 29.06.2020

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (executarea hotărârii Curții Constituționale nr. 5/2020)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, precum și pe portalul www.particip.gov.md la data de 19 iunie 2020, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, de minim 10 zile lucrătoare pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat "*[...] în vederea conformării Legii nr.294/2007 cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 8 alin. (1) lit."d) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.*"

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea art.2 alin.(3), art.31 alin.(5) din Codul electoral și art.8 alin.(1) lit.d) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

În acest sens, potrivit notei informative: "*În partea ce ține de modificarea Legii nr. 294/2007, [...] Curtea a statuat că criteriul numeric de 4000 de persoane și cerința reprezentativității teritoriale de minim 120 de membri în cel puțin jumătate din unitățile administrativ teritoriale de nivelul al doilea din Republica Moldova, pentru partidul în curs de înregistrare, constituie o măsură excesivă și disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit. Astfel, pentru că măsură în discuție conduce la limitarea nejustificată a dreptului la libertatea de asociere în partide politice, aceasta nu poate fi considerată proporțională din perspectiva respectării unui echilibru corect între interesele concurente. În concluzie, Curtea a considerat că o asemenea restricție nu este justificată, depășește domeniul de aplicare a unei marje de discreție acceptabile a Parlamentului, este incompatibilă cu prevederile articolelor 41 și 54 din Constituție și, drept consecință, a fost declarată neconstituțională.*"

Totodată, autorul a mai precizat că, "*În partea ce ține de modificarea Codului electoral [...] este important a menționa că modificările normative propuse sunt necesare pentru a permite desemnarea persoanelor competente și din afara instituțiilor serviciului diplomatic, în calitate de președinți de birou și anume din Registrul funcționarilor electorali la propunerea Comisiei Electorale Centrale.*"

În acest sens, modificarea de la art. 31 alin. (5) din Codul electoral presupune lărgirea spectrului de subiecți din care poate fi constituit biroul electoral din străinătate, astfel încât Comisia Electorală Centrală va putea propune desemnarea funcționarilor electorali înscrși în Registrul funcționarilor electorali dacă acest lucru este necesar."

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, proiectul promovează interesul public privind respectarea dreptului constituțional la libertatea asocierii, consfințit de art.41 din Constituția Republicii Moldova, care la alin.(1) prevede că "*Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.*"

De asemenea, proiectul promovează interesul cetățenilor aflați peste hotarele Republicii Moldova privind respectarea dreptului la vot, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: “Proiectul legii nu necesită alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative “textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte Instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigo

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu conține reglementări privind activitatea agenților publici și/sau a entităților publice. Însă, în mod tangețial, prevederile propuse se vor răsfrînge asupra activității entităților publice responsabile de organizarea și desfășurarea conform cerințelor legale a alegerilor Parlamentului, pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, în autoritățile administrației publice locale, precum și a referendumurilor (Guvernul, Comisia Electorală Centrală, misiunile diplomatice și oficiile consulare, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene).

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

~~Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.~~

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției în vederea conformării Legii nr.294/2007 cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 8 alin. (1) lit. d) din legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

Proiectul respectă rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, precum și consultarea publică a acestuia.

Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă și acesta este în conformitate cu interesul public.

Proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori și riscuri de corupție.

29.06.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

X. Vameș